

bron :

Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen

PB C 268 van 19/09/2000

Advies van het Economisch en Sociaal Comité over het "Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de lijst van prioriteitsstoffen op het gebied van het waterbeleid"

(2000/C 268/05)

Op 13 maart 2000 heeft de Commissie besloten het Economisch en Sociaal Comité, overeenkomstig artikel 175 van het EG-Verdrag, te raadplegen over het voornoemde voorstel.

De afdeling "Landbouw, plattelandontwikkeling, milieu", die met de voorbereidende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 21 juni 2000 goedgekeurd (rapporteur: mevrouw Sánchez Miguel) .

Tijdens zijn 374e zitting (vergadering van 12 juli 2000) heeft het Comité het volgende advies uitgebracht, dat met 114 stemmen vóór en 1 stem tegen, bij 1 onthouding, werd goedgekeurd.

1. Inleiding

1. 1. In het water komen steeds meer verschillende chemische stoffen voor die een groot risico inhouden voor het evenwicht van ecosystemen, het milieu en de volksgezondheid.

Dit is één van de belangrijkste obstakels voor het verwezen- lijken van de doelstellingen van de waterkaderrichtlijn (WKR) .De Europese inventaris van chemische handelsstoffen (EINECS) bevat ruim 100 000 stoffen en dit aantal neemt elk jaar toe.

1. 2. Ook al krijgt men maar langzaam zicht op de risico's, er is inmiddels genoeg bewijs dat zelfs de blootstelling aan geringe hoeveelheden van deze stoffen al gevaar oplevert.

Momenteel bestaat grote bezorgdheid over stoffen die de hormoonhuishouding verstoren en bijvoorbeeld het voortplantingsvermogen van onder meer de mens aantasten.

1. 3. De Commissie stelt dan ook voor om de in het kader van Richtlijn 76/464/EEG opgestelde lijst van prioriteitsstoffen, overeenkomstig de voorgestelde WKR, door een nieuwe lijst te vervangen.

1. 4. De methode die wordt gevolgd om deze lijst op te stellen is een combinatie van de zogenoemde COMMPS-procedure (combined monitoring-based and modelling-based priority setting) en een open discussie over de stoffen of groepen van stoffen in kwestie.

1. 5. Omdat controles in de toekomst ingevolge de WKR een cruciale rol zullen spelen, is er alle reden om een nieuwe lijst op te stellen. Vooral ook gezien het volgende:

1. 5. 1. In de lange tijd die verstreken is sinds de goedkeuring van Richtlijn 76/464/EEG, is men meer te weten gekomen en is onder de bevolking de ongerustheid toegenomen over de effecten van nieuwe en oude stoffen in het aquatisch milieu. Het gaat hierbij met name om stoffen die de hormoonhuishouding verstoren; hiervoor is momenteel een regeling in de maak (POP-Verdrag van het UNEP o. a.) .

1. 5. 2. Krachtens de WKR moet een "gecombineerde aanpak", waarbij uniforme kwaliteitsnormen en emissiemaxima nodig zijn, worden gehanteerd om de door puntlozingen en diffuse lozingen veroorzaakte problemen op te lossen. Een en ander houdt in dat de lijst van stoffen of groepen van stoffen waarop meer toezicht nodig is, wordt uitgebreid.

1. 5. 3. Om de WKR toe te kunnen passen en daarmee voor een "goede ecologische toestand" van het oppervlaktewater in alle lidstaten te zorgen, moet een lijst van de te controleren stoffen worden opgesteld en dienen de systemen ter controle van de waterkwaliteit te worden aangepast.

1. 6. Voor het opstellen van de nieuwe lijst is besloten gebruik te maken van een "vereenvoudigde, op wetenschappelijke grondslagen berustende risicobeoordelingsprocedure", waarbij rekening wordt gehouden met gegevens over het intrinsieke gevaar van de betrokken stof, gegevens verkregen door het toezicht op milieuverontreiniging en ook andere factoren die hierop wijzen, zoals de omvang van de productie of het gebruik van de stof in kwestie. Van de andere twee in het voorstel genoemde opties, die veel strikter zijn, is afgezien omdat ze te veel tijd in beslag nemen.

1. 6. 1. De procedure is een combinatie van een systeem om alvast een selectie te maken van kandidaatstoffen (COMMPS), een beoordeling van de "statistische relevantie" en een inspraakregeling om de uiteindelijke selectie rond te krijgen. Er zijn vier ranglijsten samengesteld voor organische verontreinigende stoffen en verontreinigende metalen, waarbij ofwel is uitgegaan van modellen ofwel van metingen in sedimenten en oppervlaktewater.

2. Algemene opmerkingen

2. 1. Hoewel de gekozen aanpak juist is, wil het Comité toch een aantal opmerkingen maken:

2. 1. 1. De aanpak - waarbij men ervan uitgaat dat het gebruik van gegevens uit verschillende bronnen voor het opstellen van de lijst van prioriteitsstoffen voldoende is om de WKR binnen een redelijke termijn te kunnen ontwikkelen - biedt niet de garantie dat de doelstellingen van deze richtlijn ook geheel en al verwezenlijkt kunnen worden.

2. 1. 2. Hoewel er zeer strenge regels zijn om de risico's van chemische stoffen te bepalen, blijkt uit het in oktober 1998 gepubliceerde rapport van het Europees Milieugentschap en het Regionaal Bureau voor Europa van het milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) het volgende:

- er zijn bijna geen gegevens over de verspreiding van deze stoffen in onder meer het water, de lucht, de bodem, de voedselketen en, wat nog ernstiger is, ook niet over wat de gevolgen zijn als mensen hieraan blootgesteld worden; bovendien ontbreekt het toezicht hierop bijna volkomen;

- -het schort aan gegevens over de toxiciteit en ecotoxiciteit van de betrokken stoffen, zelfs van de ruim 3 000 chemische stoffen die in "grote hoeveelheden" (meer dan 1 000 ton per jaar) worden geproduceerd.

2. 2. Op basis van een speciale definitie van de risico's en de statistische relevantie en met inachtneming van een aantal onverklaarbare, met de industrie overeengekomen "vertrouwelijkheidsregels" is de hoeveelheid in de bijlage omschreven - stoffen en groepen van stoffen teruggebracht tot 32. Dit aantal had hoger kunnen liggen; de bescherming van waterreserves was dan beter geweest zonder dat dit al te veel problemen voor de toepassing van de WKR met zich mee zou brengen. De laatste twee factoren vormen een administratieve of methodologische, maar geen wetenschappelijke beperking van de lijst.

2. 3. Volgens het Commissievoorstel zijn gegevens pas "statistisch relevant" als zij door ten minste drie lidstaten worden geleverd of op ten minste twee grensoverschrijdende stroomgebieden betrekking hebben. Gezien de krappe tijdschema's kan dit voldoende zijn. Voor de volgende herziening zou niettemin een indicatieve lijst moeten worden opgesteld van de stoffen die al waren geselecteerd vanwege hun gevaarlijke karakter of hoge concentratie maar die nu op deze methodologische barrière zijn gestuit. Tegelijkertijd moeten dan maatregelen worden voorgesteld om de methode uit te breiden en een hernieuwde evaluatie van deze stoffen mogelijk te maken. Dit is nodig omdat bepaalde verontreinigende stoffen nogal wat schade kunnen aanrichten in sommige gebieden (in hoge mate geïndustrialiseerde steden, landbouwgronden, intensieve veehouderij, enz.), terwijl hun effect op landelijk niveau minder groot is. Deze stoffen moeten in kaart worden gebracht en als onderdeel van de stroomgebiedbeheersplannen van de WKR dienen hiervoor maatregelen te worden uitgewerkt.

2. 3. 1. De afspraken met de industrie over de vertrouwelijkheid van gegevens over bepaalde stoffen beperken het wetenschappelijk onderzoek naar eventuele risico's. Indien mogelijk moet de Commissie proberen om dit obstakel via milieuconvenanten uit de weg te ruimen; anders zijn nieuwe regels nodig. Deze afspraken brengen niet alleen met zich mee dat de Commissie in hoge mate verantwoordelijk is voor de mogelijke gevolgen van deze stoffen voor het aquatisch milieu of de gezondheid van de mens, ze druisen ook in tegen de richtsnoeren die de Commissie zelf heeft voorgesteld met betrekking tot het voorzorgsbeginsel. Aan deze methodologische beperking moet iets worden gedaan, zodat aan de stoffen in kwestie tijdens de volgende herziening alsnog de nodige aandacht kan worden besteed.

3. Bijzondere opmerkingen

3. 1. Het eindresultaat (bijlage) na het deskundigenrapport is voldoende voor de eerste fase van de WKR. Om te voldoen aan de richtsnoeren van de Commissie met betrekking tot het voorzorgsbeginsel moet de richtlijn echter met behulp van aanvullende initiatieven efficiënter worden gemaakt, zonder dat dit wat het toezicht op de stoffen betreft leidt tot een zwaardere werklast en hogere kosten. In dit verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het ondersteunen van programma's om risico's van oude en nieuwe stoffen te onderzoeken of het stimuleren van proefprogramma's om deze te vervangen of uit te bannen of het gebruik ervan terug te dringen.

3. 2. De volgende drie aspecten komen wel op de een of andere manier aan de orde in het voorstel, maar dienen extra aandacht te krijgen om de lijst van gevaarlijke stoffen naar behoren te kunnen uitbreiden:

- het vaststellen en beoordelen van het risico van stoffen die het grondwater aantasten; hier is haast bij aangezien deze stoffen een grote invloed hebben op het evenwicht van stroomgebieden en op de bijzondere kenmerken hiervan (lang durende waterkringloop, extreme kwetsbaarheid van de watermassa's in kwestie . . .);

- de noodzaak de analysecriteria en -methoden te standaardiseren en de toezichtprogramma's van de verschillende lidstaten te coördineren;
- het is zaak het gebrek aan harde wetenschappelijke gegevens te ondervangen, zodat de risico's van stoffen die om deze reden niet op de lijst zijn terechtgekomen, toch geëvalueerd kunnen worden.

3. 3. Zonder deze maatregelen kan de COMMPS-procedure niet functioneren zoals de bedoeling is, namelijk als een steeds beter instrument om stoffen te selecteren die gevaarlijk zijn voor het aquatisch milieu.

3. 4. Dat het aantal stoffen pas moet worden uitgebreid als eerst de verontreiniging door prioritaire stoffen met adequate programma's en maatregelen is bestreden, geldt eerder als eenaanbeveling dan als een strikte eis. Het kan gebeuren dat de lijst al moet worden herzien, terwijl de Commissie en de lidstaten deze programma's nog niet voldoende hebben uitgewerkt.

Brussel, 12 juli 2000

De voorzitter van het Economisch en Sociaal Comité
B. RANGONI MACHIAVELLI

Voor vragen en/of opmerkingen over EMIS kunt u mailen naar emis@vito.be

Copyright © [VITO](http://www.vito.be) 20/09/2000

Ontwerp [EMIS](http://www.emis.vito.be).